

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART RAASIKU VALD

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	RAASIKU VALD
TEEKAARDI KOOSTAJA	Johanna Sepmann
TOIMETAJAD	Jaana Merisaar, Tarmo Tuisk
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajanduslane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	8
LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS.....	9
LISA 2. ARENGU INDIKAATORID	10

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

Kuna parim prügi on see, mida pole tekitatud, tuleks läbi viia teadlikkuse tõstmise kampaaniaid ja korraldada infopäevad ringmajanduse tähenduse, vajalikkuse ja kasulikkuse kohta. Hetkel on elanike ja ettevõtete teadlikkus jäätmetekke vähendamise olulisuse osas madal.

Elanikel puudub võimalus Raasiku vallas korralikke ja kasutuskõlblikke asju ringlusesse anda. Selle probleemi lahendamiseks võiks rajada Aruküla ja Raasiku alevikku nõ ringmajad.

Asju kasutades need kuluvad ja lähevad katki. Asjade eluea pikendamiseks võiks olemas olla paranduspunktid Arukülas ja Raasikul.

Toidujäätmete vähendamiseks tuleks luua toiduringluskapid.

Avalike sündmuste korraldamine tuleks muuta keskkonnahoidlikumaks.

Puudub info tööstussümbioosi ja selle võimalikkuse kohta valla ja lähivaldade ettevõtete vahel. Tuleks kaardistada ettevõtted.

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajandusalane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- Vallas on kaks riidepunkt, jäätmejaam ja kasutuselt kõrvaldatud kodumasinat- ja elektroonika vastuvõtupunkt. Ohtlike jäätmete kogumisringid.
- Vald on korraldanud kevadel puuokste ära andmise kampaania, et madalseikluspargile turvaalus teha.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

KOV-ide koostöös pakuvad huvi:

- keskkonnahoidlike riigihangete korraldamine ja edendamine;
- Rohelise Kontori taseme saavutamine KOV-i asutustes.

Jäätmemajanduse edendamine:

- avalike jäätmekogumiskohtade ühine kaasajastamine;
- ühised jäätmekavad;
- jäätmetaristu, sh jäätmejaamade ühine majandamine;
- jäätmejaamades üksteise jäätmete käitlemine;
- jäätmejaama või -keskuse laiendamine ringmajanduse otstarbel;
- ehitus- ja lammutusjäätmete müügiplatvorm;
- nutikad prügikastid, liigiti kogumise prügikastid valla allasutustesse ja avalikku ruumi (parki, mänguväljakule jne);
- uute jäätmepunktide rajamine, süvamahutite hankimine ja paigaldus.

Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes

- keskkonnasõbralike (riigi)hangete kompetentsikeskus
- avalike hoonete ja teehituse rohehanked

Ringmajandusalane teavitustegevus

Keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes

Keskkonnasõbralikud üritused - liigiti kogumise prügikastid ja korduvkasutatavad nõud

Digitaalsed süsteemid

Koostöövõrgustikud

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Peamine ringmajanduse koostööpiirkond on Harju maakond koos Tallinna linnaga. Teised koostöösuhted on naaberomavalitsuste ja partneromavalitsuste vahel.

KOV-idega koostööprojektid:

- Ringmajanduse valdkonnas ühine teavitamine ja kaasamine: keskkonnanädala või -kuu üritused jm.;
- ettevõtluse kaardistamine ringmajanduse edendamise perspektiivist;
- jäätmejaamade juurde ringmajanduslike lahenduste loomine: korduskasutuspunktid; kompostimisalad, parandustöökojad jm;
- maavaradega seotud küsimused;
- energia- ja kliimakavade ühine koostamine;
- ringmajanduse kompetentsikeskus;
- ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede;
- biojätmete väärindamine.

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

- tööstussümbioos
- bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine.
- tegevuskava kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamiseks

Ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

- olelusringi hindamise rakendus ettevõtetele
- praktiline ringmajanduse ärimudelite juhend ettevõtetele näidete ja käepäraste tööriistadega

Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel

- tööstussümbioosi edendamine
- ringmajandusürituste (temaatilised seminarid, laadad jm) korraldamine
- maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha loomine
- ringmajanduskeskused / parandustöökojad / uuskasutuskeskused
- koostöö lähivaldadega: ühine jäätmekava, energia- ja kliimakava, ringmajanduse kompetentsikeskus vms
- maakondlikud koolitused, eksperdid

Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil

- ringse linna/piirkonna projekt

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- ringmajanduse kompetentsikeskus (riiklik/piirkondlik/KOV-i piires)
- ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede
- KOV või omavalitsusliidu algatatud detailplaneeringud ja projektid spetsiifiliselt ringmajanduslike äripindade loomiseks ja edendamiseks

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes		2028
Ringmajandusalane teavitustegevus		pidev
Keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamine		2028
Keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes		2028
Jäätmemajanduse edendamine		pidev

Äri- ja koostöömudelitega seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil		pidev
Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine		2028
Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine		2028

Uuringud või analüüsid, mida on ringmajanduse valdkonnas vaja läbi viia:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Uuring, milliseid ringmajanduslike projekte inimesed ootaksid		2025
Saada ülevaade kohalikest ettevõtetest		2025
Keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes		2028

IV KOOSTÖÖ

Peamine ringmajanduse koostööpiirkond on Harju maakond koos Tallinna linnaga. Vastavalt vajadusele toimub koostöö kahe või enama naaberomavalitsuse vahel sh ühised jäätmekavad ning energia- ja kliimakavad. Olulisteks koostöökohtadeks on jäätmetaristu - sh jäätmejaamade - ühine majandamine, maavarade küsimused, biojätmete väärindamine jpm.

RINGMAJANDUSE ALANE KOOSTÖÖ OMAVALITSUSE TERRITOORIUMIL

- Valla allasutustele ringmajanduse tegevusplaanide loomine
- Lasteaedade ja koolide ringmajanduskavade loomine
- Süsiniku jalajälje mõõtmine valla allasutustes
- Keskkonnahoidlikud riigihanked

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Ühtne jäätmetaristusüsteem maakonnas (sh. pakendi kogumisvõrgustik). Ühtsed biojätmete väärindamise võimalused.
- Lähivaldadega ühine energia- ja kliimakava
- Ringmajanduse kompetentsikeskus
- Ringmajandusestrateegia väljatöötamine
- Luua koostöövõrgustik, et leida võimalused jätmete ringluseks, seadmete ühiskasutuseks ja energiaalaseks koostööks.

RINGMAJANDUSE ALANE RIIGI TASANDI JA RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

- Plast- ja tekstiiljätmete ringlusesse võtmise arendamine
- Ringmajanduse strateegia väljatöötamine
- Ringmajanduse eesmärkide seadmine

LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS

ETTEPANEKUD RIIGILE, ET OMAVALITSUSE TÖÖ RINGMAJANDUSE ARENDAMISEL OLEKS TÕHUSAM

- Ringmajandusestrateegia väljatöötamine.
- Ringmajanduse eesmärkide seadmine.
- Teavitustöö (juhendid, informatsioon, lisa töökohad), koolitused, infopäevad, õppereisid.
- Toetusmeetmed.
- Nõustamised.

ETTEPANEKUD PUUDUVATE VÕI MUUTMIST VAJAVATE ÕIGUSAKTIDE OSAS

Jäätmetekke vähendamisel oleks oluline postkastidesse pandava reklaammaterjali (eelkõige kaupluste poolt saadetavad iganädalased/ kuised reklaamkataloogid) ära keelustamine.

See lahendaks ära väga palju muresid:

1. Väheneb toormaterjali kogus, mida nende trükkimiseks vaja läheb.
2. Pole vajadust neid laiali vedada- väheneb CO₂ heide.
3. Ei teki jäätmeid ja pole vajadust seda vanapaberit kokku korjata.

LISA 2. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Eeskujulik - jäätmekavas on määratud eesmärgid ja tegevused, kuidas suurendada jäätmete ringlusse võtmist.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Eeskujulik - jäätmehoolduseeskirjas on sätestatud, et korraldatud jäätmeveo raames on liigiti kogumine (lisaks segaolmejäätmetele vanapaber, bio- ja suurjäätmed) kõigile jäätmevaldajatele kohustuslik.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register? **Edasijõudnu** - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Edasijõudnu - lepingud taaskasutusorganisatsioonidega on uuendatud/sõlmitud viimase viie aasta jooksul.

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Eeskujulik - on nõutud, et vähemalt 50% jäätmeveo raames kogutud jäätmetest on võetud ringlusse.

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Baastase - minimaalse võrgustiku olemasolu (Pakendiseadus, paragrahv 171).

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Eeskujulik - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse vähemalt järgmised jäätmed liigiti: segaolme, paber-, bio-, pakend- ning suurjäätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Edasijõudnu - vähemalt kolmel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval vähemalt 8 tundi.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Edasijõudnu - jäätmejaam võtab vastu ehitusjäätmeid.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujatest?

Edasijõudnu - omavalitsuse veebilehel on leitav informatsioon jäätmeteket vältivate tegevuste kohta.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuenergiaalaid?

Puudulik

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Edasijõudnu - levitatakse jäätmemajanduse alaseid teavitusmaterjale kõigile jäätmevaldajatele.